N° 2004 — 1853

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5,90; ... buitensteden f 6,90; franko door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 25 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen f 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 24 November.

Ter gelegenheid der overbrenging in processie naar de nieuwe kapel van het crucifix del campo vaccino, welk sedert onheugelijke tijden te Rome, met bijzondere godsvrucht wordt bezocht en vereerd, heeft de Paus aan de in groote getale verzamelde menigte geloovigen uit alle rangen en standen der maatschappij, eene toespraak gehouden, van welke wij de onderstaande uittreksels aan onze lezers mededeelen:

»Wel te regt was 't dat ik ter dezer plaatse kwam, om de vreugde en de vertroostingen uit te spreken, die mijne ziel vervuld hebben bij het vernemen van den ijver en den aandrang, die men aan den dag heeft gelegd om gebruik te maken van de geestelijke oefeningen en bij het zien van de vroomheid en godsdienstige vervoering, die de gansche stad heeft bezield ter gelegenheid van de plegtige overbrenging van deze eerbiedwaardige beeldtenis des Verlossers en van dit wonderdoende Kruicifiks."

Na deze inleiding, waarin de Heilige Vader al zijne gevoelens van erkentenis jegens God, en van eerbied voor de heilige beeldtenis, het voorwerp van dit feest, heeft uitgedrukt, is hij begonnen met het Evangelie van den dag te verklaren. Men weet dat dat Evangelie hetzelfde is, 't welk wordt gelezen op den vijfden Zondag na Epiphanie, en dat onze Heiland er den parabel in voorstelt van den mensch, die goed zaad zaaide in zijnen akker, en van den vijandigen mensch, die, terwijl de arbeiders slapen, er onkruid onder strooit. De bijzonderheden door het Evangelie vermeld werden beschreven, ontwikkeld en toegepast. Het goede zaad is in de aarde geworpen, op vele plaatsen heeft het reeds vruchten gedragen. Nog overvloediger vruchten zal het dragen; en zij, welke die vruchten hebben ingezameld, zullen eenmaal in de eeuwige voorraadschuren worden geborgen; maar zij, die ergernis hebben gezaaid, zij die het goede zaad in zich hebben laten verstikken, om het onkruid te laten opschieten, zullen ook eenmaal in schuren verzameld worden, maar ter verdoemenis, door het hoofd des huizes in het vuur geworpen wordende.

»Wilt gij weten — dus sprak de Paus, hoe de vijandige mensch het aanlegt om op den akker des huisvaders, op den akker der Kerk en der wereld verwoesting te brengen, ten einde het goede zaad van het Evangelie te verstikken onder het verderfelijk onkruid van kwade leeringen? De Kerk zelve geeft ons er de geschiedenis van bij den profeet Ezechiel: »Waarom heeft uw moeder de leeuwin onder de leeuwen geslapen, in het midden der leeuwkens, waarom heeft zij hare jongen opgevoed? En zij heeft een van hare jonge leeuwkens uitgebragt, en het is een leeuw geworden, en het heeft geleerd den roof rooven en menschen eten. En de heidenen hebben van hem gehoord, en zij hebben hem niet zonder zich te wonden, gevangen. En zij hebben hem in ketenen gebragt in het land van Egypte. Dewelke als zij gezien heeft dat zij krank geworden was, en dat haar arbeiden verloren was, zoo heeft zij eenen van hare leeuwkens genomen, zij heeft hem tot eenen leeuw gemaakt. Dewelke wandelde onder de leeuwen, en hij is een leeuw geworden, en hij heeft geleerd den roof rooven en menschen verslinden, hij heeft geleerd weduwen maken en hun steden tot verwoestheid brengen, en het land is verwoest geweest en haar volheid van de stemme zijns gebruls!!" (Ezechiel 19, Lectio I Sabbati inter hebdomadam primam Novembris)."

De voorstelling van dezen text, aangehaald in zijn geheel, en die zoowel door eene zeldzame kracht van denkbeelden als uitdrukkingen uitmunt, werd in den mond van den Heiligen Vader, het welsprekendst tafereel van de verwoestingen in de wereld aangerigt, door den vijandigen mensch, een leeuw welk de menschen verscheurt. Men meende het roerend verhaal aan te hooren onzer jongste rampen, en ieder zag de oorzaak van voor zijne oogen, in alle hare afzigtelijke naaktheid.

»Wie zijn het — vroeg vervolgens de Heilige Vader — die het meest zijn bloot gesteld om de slagtoffers te worden van den vijandigen mensch, van den verslindenden leeuw? De H. S. zegt ons ook dit. In het boek der Wijsheid, toont ons de Heilige Geest, wat er wordt van het huis van den trage en van het huis van den dwaze. Beider *huizen* zijn vol onrust, verwarring en puinhoopen. Zij zijn een gereede prooi, en de vijandige mensch maakt er zich zonder slag of stoot meester van, en verslindt ze naar lusten. Maar wie is traag? Dat is hij, die niet meer indachtig is aan de christelijke onderrigtingen zijner kindschheid en jongelingschap; dat is hij, die de vervulling zijner godsdienstpligten verwaarloost; dat is hij, die den weg der Kerk, der *onderwijzing*, van den biechtstoel en van de Heilige Tafel, vergeet; dat is hij, die niet meer de pligten vervult van zijn staat; die aan God niet meer geeft, 'tgeen men Hem verschuldigd is; die zijn huis, zijn haard, zijn gezin verwaarloost; het huis van zulk een mensch neigt ten val, tot godsdienstig en zedelijk verval, en ook tot stoffelijk verval; want de traagheid doet de schitterendste fortuinen te niet gaan.

»Wie is de dwaas? De dwaas is hij, die luistert naar de bedriegelijke stem der dwaling, die zich verleiden laat door de bedriegelijke aanlokselen der nieuwheid, die zich dompelt in de wateren der leugen welke de geest der eeuw doet uitstroomen, die zich laat medevoeren door elken wind van leering; die niet meer aan de Kerk gelooft, en die het oor sluitende voor de stem van God, het opent voor de stem der wereld en van den vijandigen mensch. Voorts, de trage en de dwaas zijn broeders; de trage wordt zonder veel moeite dwaas en even gemakkelijk wordt de dwaas traag. De traagheid brengt de dwaasheid voort, de dwaasheid brengt de traagheid voort, en deze twee ondeugden zijn een gemakkelijk te veroveren prooi voor den vijandigen mensch."

De ontwikkeling dezer gedachte nam een groot deel in van de Pauselijke toespraak. Toen de H. Vader, die met telkens hernieuwde belangstelling door zijn talrijk en diep getroffen gehoor werd gevolgd, aan het einde zijner rede kwam, riep hij eensklaps uit:

»En thans blijft mij niets anders over dan u te zegenen. Maar hoe zal ik, arm en zwak als ik ben, u kunnen zegenen? En toch zal ik u zegenen, maar niet alleen zal ik u zegenen, ik zal hulp krijgen: de twee Apostelen Petrus en Paulus zullen met mij zijn. Ja, wanneer mijne armen zich ten Hemel verheffen, zullen zij ondersteund worden door die twee zuilen der Kerk, door die twee Apostelen, die zoo veel gearbeid, die zoo veel geleden hebben voor u, o Romeinen, o Christenen! Die gevangen zijn geweest ter zelfder plaatse van waar ik nu tot u spreek, die van hier, uit deze gevangenis zijn uitgegaan om hun bloed aan Jezus Christus te geven en om voor Rome en de wereld het leven te veroveren, om deze stad te ontrukken aan de dwaling en haar te maken tot de meesteresse der waarheid. Ja, deze H. Apostelen, wier opvolger ik ben, zullen u met mij zegenen; en dit heilig kruicifiks, zal het u ook niet zegenen? Ja, het zal u opnemen in de geheiligde wonde Zijner zijde, in Zijn aanbiddelijk hart. De woorden overnemende, welke ik in een andere kerk dezer stad voor eenige jaren sprak, zal ik de stem verheffen en zal ik zeggen tot God: Mijn God, zegen de geestelijkheid, geef ze den geest van ijver, godsvrucht en liefde; dat zij als de Heilige Apostelen vaardig zijn om hun bloed te geven voor de verdediging der Kerk en van het geloof, en dat zij bereid zijn om voor het heil hunner broederen te sterven. Zegen hen die heerschappij voeren, opdat zij regeren mogen in den geest van regtvaardigheid en liefde, geef hun een vaderlijk gemoed voor hunne onderdanen, en dat ze slechts leven om hen gelukkig te maken. Zegen hen die tot gehoorzamen geroepen zijn, dat zij geduldig, onderworpen en gehoorzaam zijn, meer nog uit liefde dan uit vrees. Zegen de rijken, opdat zij door den overvloed hunner liefdegaven zich onvergankelijke schatten in den hemel vergaderen; dat zij voorbeelden zijn van alle de deugden, en dat zij overal en altijd voorgaan in het goede. Zegen de armen, opdat hunne armoede hun schat worde, en zij rijk mogen worden in het Paradijs, waar zij eene zaligheid zullen smaken zonder grenzen en zonder einde in den schoot van God. Zegen de handeldrijvenden en allen die zich bezig houden met koopmanschap, geef hun den geest van regtvaardigheid en eerlijkheid, en dat de waarheid hen ter zijde sta bij alle hunne ondernemingen. Zegen de werklieden en kunstenaars, en dat het zweet dat zij in hunne werkplaatsen storten, het zaad worde van hun rust en geluk in de eeuwigheid. Zegen, o mijn God, zegen geheel dit volk, hetwelk mij zoo dierbaar is, gelijk ik het zegen: *In nomine Patris, et Filii et Spiritu Sancti.* Amen.

Vervolg en slot van den herderlijken brief van den Hoogw. Aartsbisschop van Freiburg. Zie ons Nommer van gisteren:

»In het Aartsbisdom van Freiburg was bovenal de Groothertogelijke Opperkerkraad, het organizeerend werktuig van de tegen de Kerk gepleegde onregtvaardigheden. Uit louter *Katholieken*, *geestelijken* en *leeken* zamengesteld, was dat kollegie volkomen in staat om zijne handelingen en daden voor het oog van het katholiek volk te verbergen. Door eene toepassing der algemeene landsorganizatie van het jaar 1809, heeft dat bestuur, welks oorspronkelijke oprigting bereids de wettiglijke zelfstandigheid en autonomie der Kerk belemmerd had, die belemmerende rigting in alle zijne latere organieke veranderingen ten nadeele der Kerk, niet alleen niet verzacht, maar integendeel verzwaard.

»De Opperkerkraad heeft de *geheele Aartsbisschoppelijke besturing en het ambtelijk beheer tot op een klein gedeelte na aan zich getrokken*, tengevolge waarvan dan ook de Heilige Vader de opheffing dier, op de regten der Kerk inbreuk makende overheersching begeerde: maar wat wij niet in staat zijn te erkennen, *is de uitoefening van bisschoppelijke regten door een wereldsche overheid*, en elke Katholiek, die daaraan deel neemt, maakt zich schuldig aan eene zware krenking der kerkelijke instellingen en aan groote zonde.

»Wij, die met de zielenzorg van het gansche bisdom belast zijn en in onzen naam die zorg aan anderen opdragen, hebben ook het regt en zijn verpligt, de leden van den Opperkerkraad tegen de zonde te waarschuwen, hen te vermanen en te bestraffen. Wij hebben hen ook verzocht *der genadige regering het verzoek voor te stellen, van hunne dienst derwijze te regelen*, opdat hun misslag *hun niet tot zonde* worde; wij hebben hen alzoo aangemaand tot het doen van dat regtmatig verzoek, een verzoek overeenkomende met hunne ambtelijke gewetensvrijheid.

»Zij hebben in hunnen brief ter verdediging, de bevoegdheid van hun ambt niet trachten te bewijzen, en zich slechts ter regtvaardiging hunner ambtelijke handelingen beroepen op hoogere bevelen; zij hebben aan onze vermaningen geen oor geleend. Wij, die ons slechts tot hun geweten rigteden, hebben onze vermaningen met meer aandrang herhaald en hen eindelijk met kerkelijke straffen bedreigd. Zij bleven intusschen hardnekkig en dwongen ons tot de gansche voltrekking dier straffen, tot het uitvaardigen van den kerkelijken ban.

»De eerste eisch dien wij tot de leden van den groothertogelijken Opperkerkraad rigteden, betrof de vervulling der *pastorijen en andere prebenden*, hen te dien aanzien vermanende, als Katholieken het kanoniek regt in 't oog te houden, dat aan den Bisschop de vervulling dier pastorijen en prebenden toekent en den Landsheer slechts ingeval van voorstellingsregt, als hij zijne stichtingen bewijzen kan. 't Is voorwaar een eigenaardig, welligt nergens elders voorkomend teeken van den tegenwoordigen tijd, dat de regering ons, den Bisschop van 800 pastorijen slechts eenige veroorlooft te vervullen. Wij hebben dan eindelijk, daar wij eene langdurige vakantblijving der prebenden niet mogen veroorloven, en in onze zorg voor het heil der zielen, pastorijen beginnen te vervullen, en wel vooreerst de gasthuis-pastorij te Constanz, waarop na onze uitnoodiging de regering geen patronaat van den genadigen Landsheer heeft aangewezen.

»Wij hebben eindelijk *de aanneming van toekomstige geestelijken in het seminarie voor priesters* enkel van ons onderzoek doen afhangen, zonder toelating van een

landsheerlijken kommissaris, wijl wij alleen hun de heilige weiding geven en over de ontvangst te beslissen hebben of zij die waardig zijn.

»Deze drie handelingen: de enkel persoonlijke en zielzorgende vermaning jegens de leden van den Opperkerkraad, de vervulling der vermelde pastoriën, het onderzoek der seminaristen, zijn eenvoudig kerkelijke daden, *welke, de door de staatskerkelijke* wetten erkende autonomie veroorlooft, en waartoe in alle landen der wereld de Bisschoppen het ontegensprekelijkst regt hebben, heeft het Groothertogelijk Staatsministerie als een inbreuk op de landsheerlijke regten beschouwd, en goedgevonden ze als zoodanig te behandelen. Ook heeft het ministerie in de verledene week een zijner leden tot ons gezonden, vooreerst om persoonlijk, vervolgens in eene met ons en ons Domkapittel gehouden vergadering onder bedreigingen van ons te eischen, onze voornaamste handelingen als daden van ongehoorzaamheid tegen de »landswetten" in te trekken, en ons zonder voorbehoud aan de bestaande staatskerkelijke verordeningen te onderwerpen. Maar onze H. Kerk leert ons *de verpligting, van aan het wettelijk gezag, slechts in geoorloofde dingen te gehoorzamen. De Christen mag het burgerlijk gezag niet gehoorzamen, als het iets gebiedt, dat aan hem niet geoorloofd is*, om de eenvoudige reden, dat het door God verboden is, en *men God meer dan de menschen gehoorzamen moet.* Volgens onzen pligt wezen wij mitsdien dien eisch af, en het hoogwaardig Domkapittel heeft, gelijk te verwachten was, zijnen Bisschop ondersteund. Wij hebben ons onwrikbaar besluit, om de regten der Kerk te beschermen, in een bijzonder schrijven aan het Groothertogelijk Staatsministerie, den 4 dezer maand, bekend gemaakt.

»*Nu gebeurde nogtans iets, dat ongeloofelijk en in de gansche kerkelijke geschiedenis ongehoord is!*

»Bij eene in het regeringsblad afgekondigde ministerieele ordonnantie van den 7den dezer maand, werd van ons, Bisschop van een millioen geloovigen en Metropolitaan eener groote kerkprovincie, het kerkelijk bestuur van het door God ons opgedragen Aartsbidom daadwerkelijk geschorst. Het bestuur van dat ons dierbaar gedeelte der Kerk is, ingevolge het bevel van het Groothertogelijk Staatsministerie eenen ondergeschikten policiebeambte opgedragen, buiten wiens goedkeuring, wij, Aartsbisschop en onze geestelijken, geen ambtelijke handeling verrigten of dispensatie aan de geloovigen meer len mogen verlenen. En deze ambtenaar, die in de Katholieke Kerk gedoopt is, heeft den last tegen zijne Moeder aangenomen en roept haar op om haar te straffen.

»O! mogten wij met een grooten belijder van den lateren tijd uitroepen: »God zij geloofd, nu komt het geweld!" Maar wat ons gebeurt is geen openlijk geweld — dat geweld heeft nog het voordeel van eenigen schijn van achting te hebben; maar hier wil men de Kerk en de door God over haar aangestelde Opperherders — wij schuwen de uitdrukking niet — *stom-dood* maken!

»Men heeft door deze ordonnantie getracht onze geestelijke zonen van ons, hunnen geestelijken vader, afvallig te maken; men heeft hen gevleid, maar tevens daarbij hunne eer blootgesteld, door aan hunne vermoedelijke ongehoorzaamheid tijdelijk voordeel te beloven.

»Men heeft getracht, ons, den door God aangestelden Herder door policiemaatregelen van onze kudde te scheiden. Men heeft zonder eenige reden de kerkelijke gehoorzaamheid en de openlijke bekentenis er van met storing der openbare rust gelijk gesteld. Men heeft al de geloovigen, die ter verdediging der regten van de Kerk mogten optreden, met eene straf bedreigd, als welke in den staat van beleg wordt toegepast.

»Men heeft in een land waar volgens de wet *vrijheid der drukpers* bestaat, op alle drukkerijen beslag gelegd, opdat zij niets ter verdediging der regten van de Kerk zouden drukken. Men heeft de trouwe katholieke priesters met de aanwending van geweldige policiemaatregelen bedreigd, den pligtverzakers strafloosheid beloofd.

»Derwijze heeft men bij al de vorige gewelddadigheden nog de diepste vernedering der kerk gevoegd!

»Ja de laatste stappen van de staatskerkelijk-gezinden, bewijzen de gehele wereld, welk plannen zij tegen de kerk Gods smeden: zij onthullen hun oogmerk door de Kerk op een staat te brengen, waar zij noch leven noch sterven kan.

»Thans zal eindelijk het oordeel van hen die nog geloof bezitten en van hen die geregtigheid beminnen, aan het daglicht komen. Die zaak, betreffende het erfdeel Gods, is bereids voor lang den geregtigen eene ergernis geweest, maar nu is ze helder en klaar voor de gansche wereld geworden.

»Wij, geliefde Priesters en Geloovigen! wij zijn thans tot schouwspel geworden van Engelen en menschen. Blijven wij allen in die moeijelijke gesteldheid onzer Moeder de Heilige Kerk waardig. Blijven wij op God vertrouwen, tot opoffering gereed, gehoorzaam naar het voorbeeld van Hem, die gehoorzaam was *tot den dood*, en wel tot den dood des Kruizes. Dat de almagtige God ons zelven de kracht verleene, ulieden tot een opwekkend voorbeeld te worden, getrouw aan deze aansporing: »*Strijdt met al de krachten uwer ziel voor de geregtigheid, ja, strijd tot den dood voor de geregtigheid. En God zal voor u, uwe vijanden overweldigen.*"

»Wij zijn in de dienst der Kerk grijs geworden, het is nu juist eene halve eeuw geleden, dat wij in den raad van het bisdom van Constanz zitting namen; moge de goede God ons in Zijne genade waardig keuren voor het martelaarschap, dat het geweld ons voor oogen stelt! Wij zijn vurig verlangend ons met onzen Heer en Meester, den eeuwigen Koning onzer Kerk, te vereenigen, opdat wij Hem rekenschap kunnen doen, niet van onze daden, die slechts gering wegen op de schaal der geregtigheid, maar van onzen goeden wil.

»Dagelijks hebben wij in het Heilig Misoffer innig gebeden: »*Heere, ik heb bemind het sieraad uwer woning en het verblijf uwer heerlijkheid.*" En ook zoo durven wij den Heere smeeken: »*Verderf niet, o God, mijne ziel te gelijk met de goddeloozen, in wier handen ongeregtigheid is.*"

»Priesters en geloovigen, ons hart wordt vermoeid, en oud zijn onze leden geworden. Onze voet staat in het graf. En nogtans, standvastig zeggen wij met den H. Thomas: »Met Gods barmhartigheid zal door mij niets gedaan worden zoo lang ik leef, dat der Kerk zou kunnen gevaarlijk zijn; dien weg heb ik gekozen, die rigting zal ik, door Christus geleid, niet veranderen, want die weg is voor mij heilrijk; 't is de koninklijke weg die tot het leven leidt." Ook dien moet gijlieden bewandelen, opdat gij moogt volgen de voetstappen van Christus, de voetstappen der Apostelen. Niet omsluijerd, niet door list moet de Kerk geregeerd worden, maar door geregtigheid en waarheid, die de vervolgden voor elk gevaar beschermen moet. Doet dat, en God zal voorwaar uw helper zijn; vreest overigens niet wat u de menschen doen.

»Verleent, geliefden! uwen Opperherder, die spoedig van u scheiden zal, twee beden. Zij zullen misschien de laatste zijn:

»Laat den strijd om de eere Gods en de vrijheid der H. Kerk met vertrouwen op mijne oude schouders rusten. *Blijft uwen van God aangestelde Landsoverheden getrouw en gehoorzaam; bewaart onbeschadigd uw geloof.* Deze strijd wordt in een konstitutionneelen Staat slechts tegen *het verantwoordelijk ministerie gevoerd*, onschendbaar is tegenover dien strijd de Kroon. Weest ordelijk en stelt met terugblik op de regtvaardigheid onzer zaak, vertrouwen op Gods genade, op de regtzinnigheid uwer doorluchtige regeerders en op het gebed der Katholieke Christenheid. Veroorlooft u niet de minste storing der openbare rust en der orde, het zou de heilige zaak onteeren zijn. Wij zouden elke zoodanige buitensporigheid aan de straf der Kerk moeten onderwerpen. Met vertrouwen verwachten wij, dat gij aan de bevelen van uwen Opperherder, die in dezen strijd slechts de geboden Gods en zijnen pligt verdedigt, onderdanig en vrijwillig gehoorzaamt. Ons Domkapittel heeft zich tot onzen troost en blijdschap als één man rondom ons geschaard. Ook Gij, hoogwaarde Priesters, zult met ons vereend blijven, gelijk de rank aan den wijnstok, Gij zult met ons overeenstemmen gelijk de snaren eener citer, opdat Christus, onze lieve Heer en Heiland, bezongen en verheerlijkt worde.

»Vereenigt u alzoo *met ons in het gebed*, in het onafgebroken gebed voor de bij ons lijdende kerk; in een gebed tot den Almagtigen God, den Vader, die de harten der magtigen als waterbeeken leidt; in het gebed tot den eeuwigen Zoon, die zegenrijk heerscht als het onzigtbaar Hoofd Zijner Kerk; in het gebed tot den Heiligen Geest, die u gegeven is tot troost tot aan het einde der dagen; in het gebed tot de allerheiligste Maagd Maria, de liefderijke moeder van genade, die niemand, die in dit jammer- en tranendal om hare voorspraak smeekt onverhoord laat.

»Verzoekt de voorspraak aller Heiligen, die in hun leven voor onze Heilige Kerk gestreden, geleden hebben en gestorven zijn, opdat zij met ons tot den troon van den Eeuwigen hun gebed opzenden. *Als God met ons is; wie zal tegen ons zijn?*

»En neergeknield voor het beeld van den gekruizigden Heiland en na den H. Geest te hebben aangeroepen, bevelen wij het volgende:

»In de dagelijksche Mis, waarbij de Priester de kollekte *pro Eclesia* zal voegen, moet het H. Sakrament in den *monstrans* worden blootgesteld en zal gedurende de H. Mis door de aanwezige geloovigen den heiligen Roozenkrans gebeden worden. Na de H. Mis zal de dienstdoende Priester de Litanie van alle Heiligen met de versen en gebeden lezen. Vinden de zielzorgers het doelmatiger een avonddienst te doen, dan veroorloven wij zulks. Elken Zon- en feestdag zal aan het algemeen gebed na de predikatie, het volgende gebed gevoegd worden. »Almagtige God! Versmaad Uw volk niet, als het in zijne verdrukking tot U roept, maar zij den verdrukten ter eere van Uwen Heiligen Naam, genadiglijk te hulp. Wij bidden U, o Heer! verhoor het gebed Uwer Kerk goedgunstiglijk, opdat zij, bevrijd van tegenspoed en dwaling, U in volkomene vrijheid dienen moge, U, die leeft en regeert met God den Vader, den Heiligen Geest in alle eeuwigheid. Amen."

»Deze herderlijke brief zal zoodra mogelijk, van de kansel verkondigd en onder de geloovigen verspreid worden.

»De genade van onzen Heer en Heiland Jezus Christus zij en blijve bij ulieden! Amen.

»Freiburg, op den feestdag van den Heiligen Bisschop Martinus, den 11den November 1853.

(L. S.) † HERMANN,
Aartsbisschop van Freiburg."

Men leest in het *Journal de Bruxelles*:

Het gouvernement van Nassau is naijverig geworden op de lauweren die het Badensche ministerie zich 't hoofd slingert. Het heeft Mgr. den Bisschop van Limburg in regten betrokken, omdat hij zich schuldig maakt heeft aan het uitoefenen zijner regten, betreffende de administratie van kerkelijke goederen.

Men leest in het *Handelsblad*:

Wij voldoen volgaarne aan den ons kenbaar gemaakten wensch, om onderstaand request aan den minister van Finantiën in onze kolommen op te nemen. Het strekt om de Regering te verzoeken tot de afschaffing van het tonnengeld te besluiten, en is voor eenige weken aan de Hooge Regering ingediend, voorzien van teekeningen van de meeste en aanzienlijkste handelshuizen en reederijen, zoo te Amsterdam als te Rotterdam, Schiedam, Alblasserdam, Dordrecht, Harlingen, Groningen en andere plaatsen in de Nederlanden gevestigd.

»De ondergeteekenden, allen kooplieden, eigenaars van schepen of boekhouders van reederijen, hier te lande gevestigd, veroorloven zich met gepasten eerbied de aandacht van Uwe Excellentie te vestigen op eene aangelegenheid, voor handel en scheepvaart van het hoogste gewigt.

»Bij de vrijgevige beginselen van handels-wetgeving die meer en meer in Europa veld winnen, bij het vervallen van bescherming en het ontstaan van algemeene konkurrentie, in alles, wat handel en scheepvaart betreft, achten de ondergeteekenden het onnoodig Uwe Excellentie te betoogen, dat het voor een handeldrijvend land eene noodzakelijkheid wordt, zich plaatsen op een terrein, dat de mededinging mogelijk maakt.

»Men ziet dan ook overal het mogelijke aangewend om de kosten, die den handel drukten, te verminderen en uit den weg te ruimen, en de Europesche havens wedijveren, om door min kostbaarheid zich voor den handel de voorkeur te verzekeren.

»De ligging der Nederlandsche havens en de regten die op de scheepvaart hier te lande worden geheven, zijn oorzaak, dat de kosten, die den handel drukken, zwaarder zijn en meer belemmerend, dan in andere havens op het kontinent van Europa en bepaald dan in de zeeplaatsen, die onmiddellijk met de Nederlandsche in konkurrentie komen. Deze daadzaak werd vroeger aan de hooge Regering opzettelijk aangetoond, in een adres in Julij 1849 door een aantal belanghebbenden te Amsterdam ingediend, begeleid van gedetailleerde staten en opgaven, aantoonende, dat de kosten drukkende op een schip van 500 ton, in- en uitgaande bedragen:

Te Amsterdam	f 1446.25.
Te Antwerpen	» 975.—.
Te Hamburg	» 560.—.
Te Bremen	» 426.—.

»Voor een gedeelte is die ongunstige verhouding te schrijven aan de ligging der Nederlandsche havens, maar de kosten, die aan den lande moeten voldaan worden, dragen er in hooge mate toe bij; wel is waar heeft de regering sedert eene vermindering gebragt in de loods- en kanaalgelden, maar het grootste bezwaar is gelegen in het zoogenaamde last- of tonnengeld, dat op dit oogenblik nog even als vroeger wordt geheven.

»De belanghebbenden hebben zich herhaaldelijk tot de Hooge Regering gewend, om haar tot de afschaffing dier drukkende belasting te bewegen en de kamers van koophandel in de verschillende steden hebben hun ijverige bemoeijingen, ter bereiking van dit doel, aangewend en het is waarschijnlijk gedeeltelijk ten gevolge dier verzoeken, dat Uwer Excs. ambtsvoorganger bij de wijziging der scheepvaartwetten in 1850, het vooruitzigt opende, om het tonnengeld te doen vervallen.

»De verwezenlijking van dit voornemen is echter tot heden toe achterwege gebleven en niettemin ondervinden de ondergeteekenden dagelijks, hoe belemmerend deze belasting werkt voor den handel in het algemeen en voor de Nederl. scheepvaart in het bijzonder.

»De hooge kosten in de Nederl. havens geven tot een tweeledig bezwaar aanleiding:

1° Tot hoogere vrachten naar Nederland, dan naar de konkurrerende havens van Europa, hetgeen goederen tot denzelfden prijs ingekocht, hier te lande duurder doet te staan komen dan het geval zoude zijn indien zij elders waren aangevoerd.

2° Dat vreemde schepen zich bij voorkeur rigten naar Antwerpen, Hamburg, of Bremen en daardoor ladingen overzeesche produkten, die onder andere omstandigheden op onze markten zouden komen, nu de Nederlandsche havens voorbijzeilen, om zich naar elders te rigten.

»Niet slechts de groothandelaars vinden zich daardoor in hunne handelingen belemmerd, maar de arbeidende klasse wordt er bepaald door getroffen en een ieder, die het vertier kent, dat wordt aangebragt door het behandelen en verwerken van overzeesche ladingen, door de weder uitrusting van hier te lande binnenvallende schepen, zal teregt gevoelen hoe nadeelig deze omstandigheid op de algemeene welvaart moet werken. Voor de Nederlandsche scheepvaart in het bijzonder, werkt het tonnengeld zeer nadeelig, al ware het slechts, omdat deze belasting elders tot retorsie-maatregelen aanleiding geeft, die bepaald op de kleine vaart drukken. De Hollandsche vaart op Bordeaux b. v. gaat gebukt onder het bezwaar van het vatgeld, dat bij wijze van représaille in de Fransche havens wordt geheven, en men kan met grond verwachten, dat, indien hier te lande het tonnengeld werd afgeschaft, het der ijverige pogingen onzer diplomatie zou gelukken, ook deze en dergelijke retorsie-maatregelen opgeheven te zien. Ook de groote vaart ondervindt het bedoelde bezwaar in groote mate; het tonnengeld toch bedraagt voor eenen bodem van 600 ton, die voortdurend in de vaart is, en dus geacht kan worden jaarlijks eene trans-Atlantische reis te doen, niet minder dan *f* 610.20, eene opbrengst, die niet gering is te achten, daar zij moet voldaan worden, hoedanig ook de resultaten zijn, die belanghebbenden verkrijgen.

»De ondergeteekenden vinden eene bepaalde aanleiding, om op dit oogenblik de aandacht van Uwe Excellentie op dit onderwerp te vestigen, in de omstandigheid, dat men dagelijks in andere havens vermindering van kosten ziet aanbrengen, zoo als nog onlangs in Hamburg plaats vond.

»Het is om al deze redenen en hoezeer de ondergeteekenden doordrongen zijn van de moeijelijkheid, verbonden aan het afschaffen van belastingen, zonder daarvoor een equivalent aan te wijzen, dat zij met den meesten eerbied, maar ook met den meesten nadruk verzoeken, dat Uwe Excellentie goed moge vinden in overweging te nemen, om in het tegenwoordige tijdstip, dat 's lands financien in gunstigen toestand verkeeren, de nijverheid te ontslaan van een drukkend bezwaar, dat den handel met eene verlegging naar elders bedreigt en de scheepvaart belemmert en

Besluiten tot eene afschaffing van de belasting, bekend onder den naam van last- of tonnengeld.

»Hetwelk doende enz."

Volgen de onderteekeningen.

Bij de centrale cholera-kommissie alhier zijn op 23 November aangegeven 2 personen, overleden 3.

Bij de plaatselijke kommissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam, zijn op 22 November aangegeven: 2 cholera-lijders, hersteld 3.

Te Delft zijn van 17 tot 19 November aangegeven 8 cholera-lijders, hersteld 1, overleden 3, blijvende in behandeling 16.

De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn ter vergadering opgeroepen tegen Vrijdag den 2den December aanstaande.

De direktie van den Hollandschen Spoorweg heeft aan de kondukteurs verboden, om, wanneer de trein in beweging is, langs de buitenranden der rijtuigen te loopen om de plaatsbriefjes op te halen. Die verstandige maatregel is het gevolg van het dezer dagen aan een der kondukteurs overkomen ongeluk. (*Hbl.*)

'sGRAVENHAGE, 23 Nov. De Britsche en Spaansche gezanten bij het Nederl. hof zijn in deze rezidentie aangekomen.

HAARLEM, 22 Nov. Zekeren C. E..., arbeider in de werkplaats der Holl. IJzeren Spoorweg-Maatschappij alhier, is gisteren het volgende ongeluk overkomen. Bezig zijnde met een takel op te hangen, werd hij door de riem, die over den trommel liep (waarmede de draaijerij wordt in beweging gebragt) bij zijne kleederen gegrepen en vervolgens medegevoerd, met dat treurig gevolg, dat hij, vreeselijk gekneusd, weinige uren later overleed.

De ongelukkige laat eene vrouw met vijf kinderen in hulpbehoevende omstandigheden achter. Hij bevond zich nog slechts drie à vier weken in zijne tegenwoordige betrekking.

AMERONGEN, 22 Nov. Gisteren had alhier de eerste der te houdene voorlezingen over landbouw enz. plaats, door den heer dr. L. Mulder. Na eene voorafspraak, waarin kortelijk werd aangetoond het groote nut, en het doel, hetwelk Z. M. met deze voorlezingen beoogde, ging de spreker over tot het eigenlijke onderwerp dezer eerste verhandeling, namelijk de dampkring. Spreker verklaarde wat de dampkring is, een mengsel van twee gassen, en sprak verder over deszelfs eigenschappen als: veerkrachtigheid, gewigt, vochtopnemend vermogen, en helderde dit alles met vele belangrijke en schoone proeven op. Na de hoorders alzoo met de voornaamste eigenschappen des dampkrings bekend gemaakt te hebben, wees hij hen op het innig verband tusschen den dampkring en al het geschapene, zijnen invloed op verbranding en ademhaling, en deed daarna bovenal uitkomen zijnen grooten invloed op de planten en dieren, op hunnen groei en leven. Deze verhandeling werd door het groot getal aanwezigen met blijkbare belangstelling aangehoord, en getuige van de gemakkelijkheid, waarmede de heer Mulder zijne toehoorders weet te boeijen, en zich ook voor de min ingewijden in de wetenschap duidelijk en verstaanbaar te maken.

SNEEK, 20 Nov. Sedert onze laatste opgave van den 15den dezer, zijn er, in de gemeente Wymbritseradeel, op nieuw 13 runderen wegens de longziekte afgemaakt, zoodat het gezamenlijk getal thans bedraagt 1913. (*S. C.*)

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Donderdag, 24 November.

In deze zitting zijn wederom eenige adressen ingekomen tot ondersteuning, geheel of gedeeltelijk, van het voorstel der heeren Thorbecke c. s.

Er zijn ingekomen twee verzoekschriften van personen, om in aanmerking te komen bij de nominatie, ter benoeming van een lid der Alg. Rekenkamer, de namen zullen op de lijst der sollicitanten worden geplaatst,

De Voorzitter geeft kennis, dat door de afdeelingen benoemd zijn tot rapporteurs voor het voorstel van negen leden der Kamer tot afschaffing van het tonnegeld der zeeschepen en van den akcijns op het geslagt alsmede op alle ingevoerd geslagt vleesch, de heeren. van Goltstein; van Nispen van Sevenaer, van Rappard, Meeussen en de Kempenaar.

Door de kommissie voor de verzoekschriften is tot haren voorzitter benoemd, de heer van Reede van Oudtshoorn.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over de begrootingswetten voor 1854 en wel over het geheel dier begrooting. — Er zijn geene sprekers ingeschreven. — De heer van Goltstein vraagt en bekomt het woord.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 November. Bij voortduring worden er de meest uiteenloopende geruchten verspreid aangaande de gebeurtenissen aan de Donau-oevers. Ofschoon het terugtrekken der Turksche legerkorpsen in hunne verschansingen op den regteroever het voorloopig staken der vijandelijkheden schijnt aan te kondigen, zijn er meer dan ooit oorlogzuchtige tijdingen in omloop.

Vorst Gortschakoff — dus wil men — zou van den Keizer bevel gekregen hebben om thans van zijn zijde den oorlog op den regter oever over te brengen. Ook zouden bij de Russen het voornemen bestaan om de Turken uit klein Wallachije te verdrijven, en verwachte men weldra een algemeenen aanval op Calafat. Wat de Turken betreft, deze zouden vast besloten hebben zich in die sterkte met alle kracht te handhaven, en ten dien einde zou Omer Pacha er 40,000 hebben heen gezonden.

Naar opgave van de *Patrie* zouden de Turken onder bevel van Ibrail-Pacha zich reeds meester gemaakt hebben van Crajova, de hoofdstad van klein Wallachije, na een Russisch korps onder generaal Fischbach verslagen te hebben.

Men blijft steeds verzekeren — in tegenspraak echter met de Engelsche bladen — dat de vereenigde eskaders de Zwarte Zee niet zullen binnenzeilen, zoo lang Rusland geene pogingen aanwendt om den Donau over te steken. Doch welligt is het mogelijk dat reeds eenige Fransche en Engelsche schepen zich werkelijk in de Zwarte Zee bevinden, ofschoon de instruktiën door beide gouvernementen gegeven zulks verbieden, zoo lang Rusland geene stappen voorwaarts doet; en indien het geval zoo is, dat reeds een deel der vloot de Zwarte Zee is binnengeloopen, moet zulks toegeschreven worden aan de omstandigheid dat de depêches te laat zijn gekomen. Men weet toch dat in de oostersche quæstie, elke vredelievende instruktie juist dan aankomt, als het feit dat zij moet verhinderen, reeds begonnen is.

— De *Moniteur* bevat een dekreet, volgens hetwelk de regten op den invoer van de steenkolen en het ruwe ijzer verminderd worden. Die vermindering bedraagt 1/3 voor alles wat van Engelschen oorsprong is. Voor de steenkolen en het gegoten ijzer uit Belgie is geene vermindering toegestaan, dan voor zooverre reeds voordeelen, krachtens een vroeger dekreet, toegestaan zijn, aan den invoer uit dit rijk te land in Frankrijk.

Er is een krediet toegestaan van 250 millioen franks, ten behoeve van het openbaar onderwijs en de eeredienst.

— De heer Walewski, Fransch gezant te Londen, welke naar Fontainebleau was ontboden, is weder naar Londen teruggekeerd. Men weet echter tot heden toe niet welke instruktien hij ontvangen heeft.

— De organen der legitimisten spreken het tegen wat door den *Constitutionnel* is verhaald aangaande den brand in het kasteel van Frohsdorff. De brand moet reeds vroeger hebben plaats gehad niet in het kasteel, maar in het dorp Frohsdorff zelf.

— Bij voortduring blijft men spreken van een ophanden zijnde toenadering tusschen de beide takken der Bourbons. Den 17 heeft de hertog van Nemours alleen, en niet gelijk men gezegd heeft in gezelschap van den hertog van Aumale, den graaf van Chambord op zijn kasteel een bezoek gebragt, en den 21 heeft de graaf van Chambord zich naar Weenen begeven om wederkeerig een bezoek af te leggen bij den hertog van Nemours.

ENGELAND.

LONDEN, 23 Nov. Aan boord van het Turksche admiraalschip moet een krijgsraad gehouden zijn, waarbij ook de admiralen Dundas en Hamelin zijn tegenwoordig geweest. In dien raad moet besloten zijn om eenige schepen der vereenigde eskaders naar de Zwarte Zee te zenden.

De *Morning Chronicle* verzekert dat er onmiddellijk aan dit besluit gevolg is gegeven. De *Morning Post* gaat nog iets verder en deelt mede dat een klein eskader, bestaande uit drie Engelsche en even zooveel Fransche stoomschepen naar de monding van den Donau ter hoogte van Sulima, is gezonden.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 21 November. De Divan heeft aan Omer-Pacha order gegeven om zich te Calefat te blijven handhaven en voorts gedurende dit jaargetijde geene militaire operatien ten uitvoer te brengen.

— Naar luid, van berigten uit Konstantinopel heeft het Ottomanische bewind 30,000 kavalerie-paarden aangekocht. Reeds zijn er 10,000 geleverd; zij zijn bestemd voor het regiment tirailleurs te paard, 't welk wordt opgerigt.

BERLIJN, 22 November. Men wil hier weten dat het gouvernement van Pruissen alles in het werk stelt om tusschen Rusland en Turkije een wapenstilstand te doen sluiten.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 24 November.

BEVALLEN (22 Nov.): E. M. Munterdam, geb. Mensing, Z. - E. Dade, geb. Stevens, Z.

OVERLEDEN (17 Nov.): A. L. Oester. — (19 Nov.): M. Jansz, 73 j. — (20 Nov.): A. A. J. Ganteyn, 37 j. - L. van Rijn, 61 j — (21 Nov.): M. Horsman, geb. Putter, 58 j — (22 Nov.): G. H. de Castro, 45 j.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 23 Nov. Heden zijn verkocht 82 (vn. Maryland Tabak, per *Wanhout*.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 23 Nov. Rogge. Verkocht: 147/2 ℔ Liban *f* 338 6/w. — Gerst. 129/2 ℔ Koersche *f* 270 kont., *f* 272 6/w.; 129/2 ℔ Liban *f* 270 kont., *f* 272 6/w.; 131/2 ℔ Pernau *f* 274 6/w. — Moutwijn *f* 20; Jenever *f* 24,50; Amst. Proef *f* 25,75, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 23 Nov. *Koffij.* Wij hebben den verkoop vernomen van 3200 balen St. Domingo, per *President*.

Graanmarkt. De markt was heden loom in Tarwe en Rogge; geen handel is ons bekend.

Suiker. *Ruwe.* Gedaan 862 kist. Havana en 4000 mat. Manilla.

LONDEN, 22 Nov. *Koffij.* In Ceylon Native eenige onderhandsche zaken gedaan. Men noteert voor goede ordinair 45 s. tot 46 s. 6 d.

Rijst. Veel vraag en 4500 zak. Coringa Madras zijn tot volle prijzen verkocht, 43 s. 6 d. tot 44 s.

Talk. Loom, de houders zijn meer tot verkoop genegen. Men noteert: St. Petersb. X C in loco 56 s. 6 d. tot 9 d.

LIVERPOOL, 22 Nov. *Katoen.* Loom zonder prijsverandering. Verkocht 4000 balen.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 23 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 53¾, 1840, 1842 4½ pc. 96, 1852 —; Spanje 1—3 pc. 21 1/16; Binnenl. 3 pc. 41, Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 79½.

PARIJS, 23 Nov. Fransche 3 pc. 72.95; 4½ pc. 99.85; Spanje 3 pc. Binnenl. 41¼; id. 1 pc. 21¾; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 94¾.

LONDEN, 23 Nov. Cons. kont. 95⅜ a —; op tijd 95⅜ a —; Braz. 97 a 99; 1829/39 97 a 99; 1852 94 a 96; Den. 3 pc. 82 a 84; 5 pc. 102 a 104; Ecuad. 5 a 5½; Gren. 20 a 21; Uitgest. 7¾ a 8¼; Mexiko Nieuwe 25¼ a —; Peru 4½ pc. N. 71 a 72; Uitgest. 49 a 51; Rusl. 1822 5 pc. 111 a 112; (N.) 4½ pc. 98 a 98½; Portugal 5 pc. — a —; uitgest. 40 a 41; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22¼ a —; 3 pc. 46 a 46½; Coup. cert. 5¼ a 5½; Passive 4½ a 4¾; Holl. 2½ pc. 63¼ a —; id. 4 pc. 94½ a 95½; Venez. 31 a 33; Uitg. 13 a 14; Wissel op Amst. *f* — —; 3/m. — —; Grieken 1824 — a —.

WEENEN, 23 Nov. Met. 5 pc. 92½; Bank-Aktien 1323; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 11.17; Zilver 15⅜.

BERLIJN, 22 Nov. Pruissen 3½ pc. 90½; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 93½; Pools. 4 pc. 87; Loten fl. 500 —; Oost. Met. 5 pc. —; Amsterdam zigt 141⅞, id. 2/m. 141¼.

HAMBURG, 22 Nov. Rusl. Cert. 101; Den. 3 pc. 78½; 5 pc. 97; Oostenrijk Met. 5 pc. 91; Spanje 1—3 pc. 20⅛; Binnenl 3 pCt. 37⅝; Mexiko 19⅛.

FRANKFORT, 23 Nov. Met. 5 pCt. 79; W. Bank-Aktiën 1315; W. Loten fl. 250, 116; Spanje 1 pCt. 21½; id. 3 pCt. 40¾; Wissel op Weenen 102⅜.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		23 NOV. 4½ u. gebl.	24 NOV.		4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		61 1/16	61⅛	a	61 3/16	61¼
Dito Dito	3	73⅝	73⅝			
Dito Dito	4	92¼	92¼			
O. I. Leening 1844	4	92 5/16				
Amortis. Syndic.	3½		91¼			
Handel-Maatschappij	4½	126¾				
Aand. Rijn-Spoorweg						
Aand. Holl. S. M.						
Obligatien						
België, Obligatien 1844						
Cert. bij de Belg. Bank.	2½					
Dito bij Rotsch. en Volksv		50	50			
Frankrijk, Obligatien	3					
Spanje Nieuwe	1	21½	21 7/16		21½	21 7/16
Dito	3	44⅝				
Dito Binnenl. à 6/m.		40¾	40 11/16			
Coup. Bewijzen		5½	5 7/16			
Amortisable Schuld		4 13/16				
Portugal te Londen	5	36 1/16	36		36 1/16	36
Dito uitgestelde						
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5		104⅝			
Dito Dito 1828 en 1829		103¼	103⅛		103¼	
Cert. bij d°. 1831 en 1833		94½				
Dito	4½	95⅝				
Dito bij *Hope*	4	89¾	89⅞		90	
Dito bij *Stieglitz en C°.*		88⅛				
Dito bij id. 5de Serie	4	88				
Cert. te Hamburg	5	100¾	100½			
Inschrijving in Assignat.	6	69¼				
Cert. van dito		69 9/16	69½			
Polen, Certifikaten	4					
Dito Aand. à fl. 500		157¼				
Dito met Lot. à 300						
Amerika, Bank-Actiën		3½				
Pruissen, Aand. met Lot. R. 50						
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	75 13/16	75¾		76	
Dito 1852						
Dito 1847	2½	39⅛	39 1/16		39 3/16	
Dito 1851	2½	39 1/16	39		39 1/16	
Dito 1849	5	90½	90⅜		90¼	90¼
Ween. Bank bij *Goll en C°.*						
Dito	4					
Letter B	5	90½	90⅜		90¼	90½
Aand. met Loting fl. 500						
Nieuwe dito à 250						
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer* 5 pCt.						
Brazilië te Londen 1824	5	94¾	94¾			
Dito Leening 1843	5					
Peru	4½	69	68⅞			
Mexico Nieuwe	3	23½	23 1/16		23¼	
Venezuela à £ 100	3½	31¼				
Grenada à £ 100	2		19			
Dito Uitgestelde		8 1/16	7 15/16		8⅛	
Ecuador à £ 100						

Mexiko onbep. 23 1/16, ⅛; Ven. uitg. 13½, ⅝; Gren. onb. 18⅞.

De markt was heden over het geheel zeer kalm, bijvende de meeste effekten bij geringen handel een zweem flaauwer; alleenlijk Hollandsche en Oostenrijksche fondsen waren iets beter te plaatsen.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt, Prolongatie 3¾ 4 pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55 1/16	Livorno	2/m.	*f* 38¾
»	zigt	» 56¼	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55⅜	Petersburg	»	» 1.85
»	3/m.	» 55⅜	Weenen	6/w.	» 30¼
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» 35½
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98½
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» 35 3/16
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» 35 9/16
Lissabon	»	» 41	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 41	»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45⅛	Rotterdam	»	¼

ADVERTENTIEN.

De bevallige, liefelijke, welriekende roos, met hare honderd om en in elkander geslingerde bladen en hare zachte, fijne en frissche kleuren, is en was altijd de meest geschatte aller bloemen. De Heidensche Godinnen en feeën werden er op hare feesten mede getooid; de middeneeuwen hadden hunne rozen-Koninginnen (*rosières*), en heden ten dage versieren zij nog de tafels onzer schoonen en streelen onze zintuigen in elegante ruikers.

Rozen groeijen in het Paradijs der Houris, in de warandén der Harems, in de elegante perken onzer *villa's* en tegen de muren van eenvoudige *cottages*. Wij kunnen ons slechts de weinige zomermaanden in haar bezit verheugen; eene vergoeding is het echter dat wij van alle hare deugden de kostbaarste, haar liefelijken, verkwikkenden geur, altijd genieten kunnen, dank zij de vindingrijke nijverheid der Oosterlingen, die de kunst verstaan haar in een met glazen stop en blaas gesloten fleschje op te sluiten, gelijk de toovenaar den hinkenden Asmodé. Hoe zorgvuldig deze fleschjes echter gesloten zijn, hij dringt door alles heen om ons te verkwikken, hij deelt zich mede aan wat in Laden en Linnenkasten, in Werkdozen en Cassetten, in hare nabijheid is, en vliegt ons streelend te gemoet als deur of deksel opengaat.

Wij hebben eene versche partij van den laatsten oogst, in lange, met goudstreepjes versierde fleschjes ontvangen, die wij nog voor den St. Nikolaas aan alle onze Vrienden toezenden zullen. Mogten wij er eenige vergeten dan verzoeken wij ons daaraan te herinneren. De prijs die anders zeer hoog was, is thans slechts *f* 2.50 per fleschje. (3474)

VERKOOPHUIS.

Eene Groote Fransche Maatschappij

vraagt **AGENTEN** in de Hoofdplaatsen van Nederland, die in de Fransche en Hollandsche taal kunnen correspondeeren. Hierop reflecteerenden gelieven zich *franco* te adresseren à l'Office de Publicité rue des Dominicains, N°. 25, à Bruxelles. (3476)

ROTTERDAM EN ANTWERPEN.

Stoomboot AMICITIA.

AANLEGPLAATSEN.

Dordrecht, Groote Hoofd, Agent de Heer A. L. C. Boudier, Kantoor Hôtel Bellevue. Zijpe, aan het Hoofd, Agent de Heer Swarts. Bergen op Zoom, aan het Hoofd, Agent de Heer C. van Nispen.

DECEMBER 1853.

WINTERDIENST.

VAN ROTTERDAM.		uur	m.	VAN ANTWERPEN.		uur	m.
Dond. 1	's morg.	7	—	Dond. 1	's morg.	11	—
Maand. 5	"	10	—	Zaturdag 3	's nachts	12	30
Dond. 8	's nachts	12	30	(tusschen 2 en 3 Dec.)			
(tusschen 7 en 8 Dec.)				Woensd. 7	's morg.	4	—
Maand. 12	's morg.	4	30	Zaturd. 10	"	7	—
Dond. 15	"	6	30	Woensd. 14	"	10	—
Maand. 19	"	8	45	Zaturd. 17	"	11	30
Dond. 22	"	10	—	Woensd. 21	"	2	—
Maand. 26	"	3	—	Zaturd. 24	"	4	30
Dond. 29	"	5	30	Woensd. 28	"	9	—
				Zaturd. 31	"	11	—

Op de uren van afvaart, in verband met de geregelde aankomst der Spoortreinen, zoo te Rotterdam als Antwerpen zal die aankomst worden afgewacht.

Te Zijpe in dadelijke correspondentie met Zierikzee, zullende bij aankomst der Boot eene Diligence naar die plaats afrijden,

Bij aankomst te Iersendam zal eene Diligence voor Passagiers en Goederen naar Goes vertrekken.

Agenten te Rotterdam, Joh. Ooms, Ez. & C°. Adres: Boompjes, wijk 1. n°. 23, en Wolfshoek, wijk 2. n°. 286. (3477)

(3475) De Boekh. J. T. SOMMER te Almelo heeft *alom* verzonden en tot gemak voor H. H. Boekh. mede verkrijgbaar gesteld, te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN en DE HAAS, 's Bosch, Gebr. VERHOEVEN en te Utrecht bij VAN ROSSUM:

JAARBOEKJE

VOOR TIJD EN EEUWIGHEID,

ACHTSTE JAARGANG 1854;

door M. ZUGSCHMIDT, met eene belangrijke toegift van ALBAN STOLZ. *Kerkelijk goedgekeurd.* Prijs . . . *f* 0,50

INHOUD.

Voorwoord des vertalers. — Voorklagt des schrijvers. — Over de geslachten. — Of, gemiddeld de mannen beter zijn of de vrouwen. — Over de lofredenaars der vrouwen. — Vervolg. — Twee bruiloften. — De Houthoeve. — Vervolg. — De jonggehuwden. — Afkomst en opvoeding van MECHTELD. — Het leermeisje. — MECHTELD als huishoudster haars vaders — De mannenjagt. — De vangst. — Maartsch weder en vrouwen zijn veranderlijk. — Huistwist. — Gevolgen van den twist. — De ijverzucht. — De lustige broeders. — De visite — Eene andere visite. — Over de vroomheid der vrouwen. — De woudbrand. — De weduwe. — Het armenhuis. — Rustpunt. — Waartoe eene moeder in staat is. — Het Satanshuis. — Maria Magdalena. — De Boom en de mensch en Splinters van het kruis. — Twee leerreden, uitgesproken op den feestdag van den H. JOZEF, voor eene vereeniging van handwerksgezellen, door ALBAN STOLZ.

NB. Deze twee leerredenen zijn ook afzonderlijk te bekomen voor den geringen prijs van 15 Cents.

(3479) Bij Gebr. VERHOEVEN te 's Bosch, zijn ter handen en bij hunne gewone Correspondenten verkrijgbaar:

P. MARTINI SCHMITT.

EPITOME THEOLOGIAE MORALIS,

Sti. ALPHi. MARIAE DE LIGUORIO,

vol. 8°. I—XXIII, 530 pag. . . . . . . *f* 1.7

Sti. THOMAE AQUINATIS, D. A.

De veritate Cathae. fidei contra Gentiles,

seu Summa Philosophica.

2 vol. 8°. . . . . *f* 6

R. P. LEONARDI LESSII S. J.

DIVINARUM PERFECTIONUM COMPENDIARIA EXPOSITIO, ad mentem sursum elevandam, et maximarum virtutum actus facili modo exitandos, 288 pag. 18°. . . . . . . *f* 0

CASUS CONSCIENTIAE

de mandato olim Emin. S. R. E. Card. LAMBERTINI; dein S. D. N. Papae Benedicti XIV, propositi ac resoluti. Cum indice locupletissimo.

Nova editio, 4 vol. 13°. . . . . *f* 2.

PONTIFICALE ROMARUM,

Clementis VIII et Urbani VIII, jussa editum.

3 vol. 8°. . . . . *f* 7.

CAEREMONIALE EPISCOPONUM.

Benedicti Papae XIV Jussa editum et auctum.

vol. gr. in 12°. . . . . *f* 1

MAGNIFICENCES DE L'EUCHARISTIE

ou l'Eucharistie considérée dans tout son ensemble, au point de vue théologique, philosophique, social et moral; par l'abbé P. A. TURQUAIS, 12°. I—XI 352 pages . . . . *f* 0.

ART DE SE TRANQUILLISER

DANS TOUS LES ÉVÉNEMENTS DE LA VIE;

par le R. P. A. A. DE SARASA S. J. 12°. 232 pages *f* 0.

JUAN DONOSO CORTÈS,

par CH. DE MONTALEMBERT.

Panégyrique du B. Fourier,

par le R. P. LACORDAIRE.

SAINTE THEUDOSIE,

par l'abbé PH. GERBET, vol. 8°. de 82 pages *f* 0

HISTOIRE DE NOTRE DAME DE LA SALETTE,

d'après les documents authentiques publiés jusqu'à ce jour, ornée de 3 planches, 2 vol. 18°. . . . *f* 0.

L'ECHO DE LA SAINTE MONTAGNE

visitée par la Mère de Dieu, ou un Mois de séjour dans la société des petits Bergers de la Salette dédié à Mgr. l'Évêque de Nantes, vol. 12°. 336 pages *f* 0.

Le Prêtre et le Médecin

devant le Société, par P. J. C. DE BREYNE, vol. 12° *f* 0

LE PROTESTANTISME comparé avec le Catholicisme dans ses rapports avec la civilisation européenne; par J. BALMES, 2 vol. 8°. 3e édition *f* 2

ALMANACH PITTORESQUE pour 1854 *f* 0

DE BETRACHTING

DER GEESTELIJKE VOLMAAKTHEID.

Hulpmiddelen om zich tot de geestelijke volmaaktheid op te wekken, dezelve te vermeerderen en te behouden. Uit het Latijn, vol. 32° . . . . *f* 0

Hetzelfde werkje in het Fransch en Latijn. . . *f* 0

En komt heden bij dezelfde Boekdrukkers van de pers:

MIJNE UREN MET MARIA,

of beweegredenen van betrouwen op de Allerheiligste Maagd; door H. LEBON, naar het Fransch, vol. 32°. *f*

MIJNE UREN MET JESUS;

door denzelven. *Tweeden vermeerderden druk.* *f* 0

DE H. COMMUNIE IS MIJN LEVEN;

door denzelven. *Derde Druk* . . . . *f* 0

Ter perse om nog voor Nieuwjaar te verschijnen:

VOLLEDIG HANDBOEK

DER ALGEMEENE GESCHIEDENIS,

door J. MULLER. *Tweede deel.*

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever